

พืชสมุนไพร

เรียบเรียงโดย

กชพรรณ วงศ์เจริญ

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
ภาควิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ (นามน)

คำนำ

พืชสมุนไพรจัดเป็นองค์ความรู้ที่เก่าแก่สำหรับมนุษย์และอยู่คู่คนไทยมาอย่างยาวนาน จัดเป็นทรัพยากรที่มีคุณประโยชน์ต่อมวลมนุษยเรานานัปการ ซึ่งมีการเรียนรู้จากการสังเกต พฤติกรรม การใช้ การทดลองและสั่งสมประสบการณ์อย่างต่อเนื่องจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการนำไปใช้ประโยชน์เป็นยารักษาโรค อาหารและเครื่องดื่ม เครื่องสำอาง และผลิตภัณฑ์อาหารเสริมแต่ในบางยุค บางสมัยก็ถูกทอดทิ้งละเลยเนื่องจากการขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้ประโยชน์ ขาดผู้มีภูมิปัญญา และความรู้ด้านตำรายา ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรทั้งนี้วันจะหายและสูญพันธุ์ ไปจากแผ่นดินไทย และเมื่อการแพทย์แผนปัจจุบันเริ่มเข้ามามีบทบาทในการรักษาโรค สรรพคุณ และคุณค่าของสมุนไพรอันเป็นภูมิปัญญาโบราณก็เริ่มถูกบดบังไปเรื่อย ๆ และถูกทอดทิ้งไปในที่สุด คนส่วนใหญ่พอรู้ว่าสมุนไพรเป็นสิ่งที่มีความค่า ใช้ประโยชน์จากสรรพคุณได้จริง และใช้ได้อย่างกว้างขวาง แต่เป็นเพราะเราใช้วิธีการรักษาโรคแผนปัจจุบันมานานมากจนการใช้พืชสมุนไพรโบราณเป็นยาถูกลืมไป ทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยเป็นแหล่งที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการปลูกและผลิต ในปัจจุบันพืชสมุนไพรกำลัง ได้รับการสนับสนุนและการยอมรับจากผู้คนในหลาย ๆ ประเทศ ทำให้ปัจจุบันพืชสมุนไพรเริ่มกลับมา มีบทบาทอีกครั้ง ทั้งกระแสความนิยมเรื่องพืชสมุนไพรมีมากขึ้นตามลำดับ และมีแนวโน้มจะขยายตัว มากขึ้นต่อไป เนื่องจากการนำเอากระบวนการทางวิทยาศาสตร์สนับสนุนให้พืชสมุนไพรที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น งานวิจัยรับรอง มีรูปแบบและการบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัยสะดวกต่อการใช้ และที่สำคัญมีความปลอดภัย ต่อผู้บริโภคมากขึ้น

ตำรา “พืชสมุนไพร” นี้ มีเนื้อหาประกอบด้วย ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสมุนไพร การจำแนก และลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของพืชสมุนไพร การผลิตพืชสมุนไพร พืชสมุนไพรที่ใช้เป็นอาหาร พืชสมุนไพรให้สี พืชสมุนไพรประเภทเครื่องดื่ม พืชสมุนไพรกับความงาม สมุนไพรไทยที่ได้รับ สนับสนุนสู่อุตสาหกรรมเชิงพาณิชย์ และไม้ต้นพร้อมสรรพคุณในดงดงไถ้น มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ และในตำรานี้มีภาคผนวกอยู่ 3 เรื่อง ได้แก่ การปรุงยาจากสมุนไพรและพืชสมุนไพรที่มีศักยภาพเป็น ยา การทำยาสีพื้นสมุนไพร และการทำซอสจากพืชสมุนไพรและผลไม้ ผู้เรียบเรียงหวังว่าตำราเล่มนี้ เป็นคู่มือสำหรับนักศึกษาและผู้สนใจเรื่องพืชสมุนไพร เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาและการใช้ ประโยชน์อย่างถูกต้อง อันจะส่งผลที่ดีต่อประเทศชาติต่อไป

ทั้งนี้ขอขอบคุณ อาจารย์อนุรักษ์ ปันทอง และนายเกษมศักดิ์ ทองตัน นักวิชาการ คอมพิวเตอร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ที่ให้การสนับสนุนองค์ความรู้ และข้อมูลประกอบในการจัดทำตำราเล่มนี้ให้มีความสมบูรณ์ ความดีและคุณประโยชน์ของตำราเล่มนี้ ขอมอบแต่บรรพบุรุษผู้เป็นภูมิปัญญาทางด้านสมุนไพร ผู้ที่มีนามอ้างอิงท้ายบท ตลอดจนบิดามารดา ผู้อบรมสั่งสอนให้ผู้เขียนมีความภาคภูมิใจในการเผยแพร่ความรู้ที่มีให้มีคุณประโยชน์สืบไป

กชพรรณ วงศ์เจริญ